

Obsah

O autorech	9
Úvod	11
1. Mezinárodní obchod	13
1.1 Vymezení pojmu „mezinárodní obchod“	13
1.2 Úloha mezinárodního obchodu v národní a světové ekonomice	20
1.2.1 Úloha zahraničního obchodu v národní ekonomice	20
1.2.2 Úloha mezinárodního obchodu ve světové ekonomice	25
1.2.3 Počátky a historický vývoj mezinárodního obchodu	25
2. Teorie mezinárodního obchodu	31
2.1 O teoriích mezinárodního obchodu	31
2.2 Nástroje analýzy základního modelu	31
2.3 Rovnováha základního modelu ekonomiky	35
2.4 Klasický model mezinárodního obchodu	37
2.4.1 Teorie absolutních výhod	37
2.4.2 Teorie komparativních výhod	41
2.4.3 Mezinárodní směnný poměr	45
2.4.4 Závěry klasického modelu	45
2.5 Neklasické modely mezinárodního obchodu	46
2.5.1 Heckscherův–Ohlinův model	46
2.5.2 Teorémy navazující na H-O model	49
2.6 Testy klasických a neklasických modelů	52
2.6.1 MacDougallův test klasického modelu	52
2.6.2 Leontiefův test H-O teorému	53
2.6.3 Projevené komparativní výhody	54
2.7 Moderní teorie obchodu	55
2.7.1 Teorie kvalifikace práce	55
2.7.2 Teorie životního cyklu výrobku	56
2.7.3 Teorie shodnosti preferencí a vnitrodvětvový obchod	57
2.7.4 Rostoucí výnosy z rozsahu a nedokonalá konkurence	58
2.7.5 Gravitační model obchodu	61
2.8 Mezinárodní obchod jako součást vnější ekonomické rovnováhy	62
3. Vývojové trendy mezinárodního obchodu	67
3.1 Vývoj mezinárodního obchodu se zbožím a službami ve 20. a 21. století	71
3.1.1 Vysoká dynamika mezinárodního obchodu	71
3.1.2 Rostoucí podíl služeb v mezinárodním obchodě	73
3.1.3 Systémové změny v mezinárodním obchodě	73
3.2 Světová krize, její dopad na mezinárodní obchod a odhad budoucího vývoje	76

3.2.1	Příčiny a průběh světové krize	76
3.2.2	Dopad světové krize na mezinárodní obchod	79
3.2.3	Odhad budoucího vývoje mezinárodního obchodu	82
3.3	Teritoriální a komoditní struktura mezinárodního obchodu	84
3.3.1	Teritoriální struktura mezinárodního obchodu	84
3.3.2	Komoditní struktura mezinárodního obchodu	87
3.3.3	Případové studie na zahraniční obchod	91
4.	Obchodní politika	99
4.1	Pojem a pojetí obchodní politiky	99
4.1.1	Definice pojmů	99
4.1.2	Obchodní politika jako systém	100
4.1.3	Další politiky ovlivňující obchod	101
4.1.4	Liberalismus a protekcionismus	104
4.2	Nástroje obchodní politiky	107
4.2.1	Nástroje na ochranu trhu a podporu vývozu	107
4.2.2	Tarifní a netarifní nástroje	110
4.2.3	Autonomní a smluvní nástroje	120
4.3	Mnohostranný obchodní systém	123
4.3.1	Principy mnohostranného obchodního systému	124
4.3.2	Pravidla pro obchodování a obchodní závazky	125
4.3.3	Řešení a urovnání sporů	130
4.3.4	Přezkoumání obchodních politik	131
4.3.5	Současné kolo mnohostranných liberalizačních jednání	133
4.4	Regionální integrační dohody	136
4.5	Globalizace, multilateralismus a regionalismus	138
4.6	Dopad krize na obchodní politiku	141
5.	Investiční politika	145
5.1	Význam investic v národní ekonomice	145
5.2	Mezinárodní investiční politika	148
5.2.1	Mezinárodní investiční režim	149
5.2.2	Investiční pobídky	159
5.3	Přímé zahraniční investice	170
5.3.1	Typologie přímých zahraničních investic a determinanty jejich přílivu do země	170
5.3.2	Mezinárodní pohyb přímých zahraničních investic 20. a 21. století	173
5.3.3	Dopad krize na toky, skladbu a zaměření přímých zahraničních investic, budoucí vývoj	180
5.3.4	Přímé zahraniční investice v EU a ČR	182
6.	Evropská integrace – obchodní aspekty	197
6.1	Vývoj měnové integrace v rámci Evropských společenství	197
6.1.1	Počátky hospodářské a měnové integrace v Evropě	197
6.1.2	Vývoj na konci osmdesátých let	202
6.1.3	První fáze formování hospodářské a měnové unie	204
6.1.4	Druhá fáze formování hospodářské a měnové unie	207

6.1.5	Třetí fáze	208
6.1.6	Vliv dluhové krize na proces hospodářské a měnové integrace	209
6.1.7	Budoucnost eurozóny	217
6.2	Společné politiky Evropské unie	220
6.2.1	Společná obchodní politika	221
6.2.2	Společná zemědělská politika	241
6.2.3	Další společné a koordinované politiky ovlivňující obchod	248
6.3	Rozvojová politika	255
6.3.1	Vztah rozvojové pomoci a obchodu	255
6.3.2	Rozvojová pomoc EU a ČR	257
7.	Mezinárodní konkurenceschopnost	259
7.1	Podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost	259
7.1.1	Podnikatelské prostředí a jeho složky	259
7.1.2	Vazby a souvislosti	260
7.1.3	Vybrané ukazatele kvality podnikatelského prostředí a mezinárodní ročenky konkurenceschopnosti	261
7.2	Konkurenceschopnost České republiky	265
7.2.1	Podnikatelská základna	266
7.2.2	Komparativní postavení ČR v rámci ročenek konkurenceschopnosti	269
7.2.3	Vybrané ekonomické ukazatele a jejich vliv na konkurenceschopnost ČR	271
7.3	Podpora podnikání	279
7.3.1	Nástroje podpory podnikání	279
7.3.2	Podpora podnikání v ČR	284
8.	Souvislosti mezinárodního obchodu	295
8.1	Mezinárodní měnový systém	295
8.1.1	Období zlatého standardu	295
8.1.2	Brettonwoodský měnový systém	297
8.1.3	Systém plovoucích měnových kurzů	300
8.1.4	Typy kurzových režimů	300
8.1.5	Finanční krize a role Mezinárodního měnového fondu	302
8.2	Mezinárodní instituce v mezinárodním obchodě	308
8.2.1	Mezivládní organizace	309
8.2.2	Nevládní organizace	329
	Závěr	331
	Summary	332
	Seznam zkratk	333
	Seznam citovaných zdrojů	340
	Rejstřík	362